

Ordföljd i bisatser

Bisatsinledare	Subjekt	Satsadv.	Verb 1 + Verb 2	Objekt	Plats	Tid
att	de	inte	har åkt		till sitt hemland	på två år.
om	du	inte	kan komma		till skolan.	
även om	du	inte	vill följa	med.		
eftersom	han	inte	har ätit	lunch	på jobbet	idag.

1. De berättar....
2. Du måste meddela din lärare....
3. Jag ska gå på bio...
4. Hon är hungrig...

ORDFÖLJD

Bisatser

En bisats är en satsdel eller en bestämning till en satsdel. En bisats kan inte stå ensam utan måste kopplas ihop med andra satsdelar.

... att han skulle komma.
... som är ny.

... när jag är sjuk.
... där min mormor bor.

Dessa satser betyder ingenting om de inte är kopplade till andra satsdelar.

Martin sa **att han skulle komma.**
objekt

Jag stannar hemma **när jag är sjuk.**
adverbial

Jag har en klocka **som är ny.**
bestämning

Jag ska åka till Kalmar **där min mormor bor.**
bestämning

En bisats börjar med en **bisatsinledare** som kan vara:

*Underordnande
konjunktion, t.ex.*

att, om
därför att, eftersom
innan, medan, när
om, ifall
trots att

Frågeord, t.ex.

när
var, vart, varifrån
hur
varför
vad, vem

*Relativt pronomen
eller adverb, t.ex.*

som
där

Mats kokar kaffe **innan han tittar på TV.**
Kalle går till jobbet **när han har ätit frukost.**

Jag ska åka och bada i morgon **om det är vackert väder.**
Jag ska ta en promenad **trots att det regnar.**

– Har du läst boken **som du fick av mig?** – Ja.
Tomas bor i en stad **där det finns många parker.**

Jag ska fråga min syster **om hon kanske kan hjälpa mig i morgon.**
– Vet du **varför Per inte har kommit?** – Nej, det vet jag inte.

Efter bisatsinledaren har vi **rak ordföljd** (s + v1):

bisatsinledare + s x v1 v2 ... o a

Ulf säger att Sara inte vill lämna boken idag.

Satsadverbialen står **mellan** subjektet och det första verbet.

VÄLJ RÄTT +ord!

att	medan
därför att	om
eftersom	som
trots att	när
innan	var

1. Vi ska äta, _____ mamma kommer hem.
2. Hon lyssnar alltid på radio, _____ hon diskar.
3. Han stannade hemma, _____ hon hade hög feber.
4. Han gick till jobbet, _____ han var sjuk.
5. Jag vet inte, _____ Linnéplatsen ligger. Vet du?
6. Tror du, _____ han vill åka med oss?
7. Hon frågade, _____ han ville gå på bio.
8. Anna känner en kille, _____ jobbar på GP.
9. Vi måste köpa ägg och mjölk, _____ vi kan göra pannkakor.
10. Idag är de trötta, _____ de var på fest igår.

Satsadverbial i bisatser

Sätt in satsadverbialen i de kursiverade bisatserna genom att markera med ett kryss.
Se exempel.

- 1 *Trots att eleven* ^x *hade repeterat allt* klarade de sig bra på provet igår. *inte*
- 2 Elsa, 65 år, går i trafikskola *eftersom hon vill ta körkort.* *gärna*
- 3 Berusade personer talar ibland så otydligt *att man hör vad de säger.* *inte*
- 4 Pia är tvungen att gå till tandläkaren *eftersom hon har bitit av en tand.* *tyvärr*
- 5 Evy tog ut pengar igår *för att hon skulle köpa en ny bil.* *eventuellt*
- 6 – Kör *tills du har skog på båda sidor!* Sedan bor jag i första huset till höger. – Jaha. *bara*
- 7 Erik sa att han skulle komma lite senare än vanligt. *kanske*
- 8 – Jag undrar om du skulle kunna hjälpa mig. – Javisst. *möjligen*
- 9 *Eftersom jag var tvungen att stiga upp tidigt i morse* vaknade jag naturligtvis tidigare än vanligt. *inte*
- 10 – Om du vill se den nya filmen kan vi gå på bio i kväll. – Vad bra! *gärna*
- 11 Per-Åke tränar varje dag *för att hans kondition ska bli sämre.* *inte*
- 12 Även om det är 14 grader i vattnet ska jag bada idag. *bara*
- 13 – Ta det lugnt så att du får njuta av din lediga dag! – Ja, det ska jag. *verkligen*
- 14 Kajsa säger ofta dumma saker *utan att hon menar det.* *egentligen*
- 15 Familjen Ek har fått bättre ekonomi *genom att alla i familjen är sparsamma.* *verkligen*
- 16 Min man tog på sig en tjock jacka i morse *för att han skulle frysa.* *inte*
- 17 Vår lärare kom till jobbet igår *trots att hon hade 38,5 i feber.* *faktiskt*
- 18 *Eftersom väderprognosen ser dyster ut* föredrar jag att inte åka på utflykt. *tyvärr*
- 19 Man måste ta en sak i sänder *om man ska hinna med allt man har planerat.* *verkligen*
- 20 I lördags städade Gillis *tills det fanns ett dammkorn kvar i hans lägenhet.* *inte*

SKRIV BISATSER! (+orden INNAN och MEDAN)

1. Barnen är på dagis. _____
och - Peter - medan - jobbar - Eva
2. Eva kommer hem, _____
är - fem - klockan - innan
3. Hon lagar mat, _____
med - medan - hon - barnen - pratar
4. Barnen leker ofta, _____
innan - middag - äta - de - ska
5. Ibland äter Eva och barnen, _____
Peter - hem - innan - kommer
6. Peter brukar diska, _____
medan - tidningen - Eva - läser
7. Eva och Peter tittar ofta på TV på kvällen,

barnen - medan - leker
8. Barnen badar, _____
lägger sig - innan - och - de - går
9. Peter eller Eva läser en saga,

klockan nio - somnar - innan - barnen

11 Huvudsatser och bisatser

Skriv färdigt meningarna. Se exempel.

- 1 Eftersom Karin var arbetslös måste hon gå till arbetsförmedlingen.
- 2 Anne och Julio var hungriga när de kom hem från skolan.
- 3 _____ medan vi var på semester.
- 4 Jag undrar om _____.
- 5 Ingemar skulle precis gå ut när _____.
- 6 Lisa har flyttat till en lägenhet som _____.
- 7 Monika säger att _____.
- 8 _____ om du inte kan komma.
- 9 _____ innan hon går hemifrån.
- 10 Medan Per lagar mat _____.
- 11 _____ därför att det regnar och blåser.
- 12 Jag skulle vilja veta om _____.
- 13 _____ förrän Stina har kommit hem.
- 14 _____ tills jag kommer tillbaka.
- 15 Även om det är dåligt väder _____.
- 16 _____ trots att han inte vill göra det.
- 17 Familjen Håkansson har tre stora hundar som _____.
- 18 _____ därför att de inte hade några pengar.
- 19 När våra barn har somnat _____.
- 20 _____ om du kommer.
- 21 _____ när vi har ätit middag.
- 22 Trots att Gunnar inte mådde bra _____.
- 23 _____ innan jag kom till Sverige.
- 24 Finns det något konditori där _____?
- 25 Eftersom klockan är mycket _____.
- 26 Kan du säga mig hur dags _____?
- 27 _____ tills solen gick ner.
- 28 Jag undrar varför _____.

Bisatser + huvudsatser

Om man börjar med bisatsen (= objekt, adverbial) måste *v1* komma **före** *s* i huvudsatsen.

Eftersom solen skiner idag + **vill** jag åka till stranden.
a-bisats v1 s

Skriv satsdelarna i rätt ordning. Börja med de understrukna orden. Se exempel.

- 1 middag, åt, Medan, vi + telefonen, flera gånger, ringde

Medan vi åt middag ringde telefonen flera gånger.

- 2 läraren, Innan, kommer + jag, med mina kamrater, pratar

- 3 jag, När, läxan, har, gjort + kanske, ska, gå på bio, jag

- 4 till Lund, När, hade, Nisse, kommit + han, direkt, gick, till universitetet

- 5 du, vill, Om, den här kursen, fortsätta, inte + du, nog, tala, med läraren, måste

- 6 tjänar, man, Om, pengar + måste, man, inkomsten, deklarera

- 7 solen, Trots att, sken, i lördags + Ida, inte, ville, gå ut

- 8 har, Eftersom, inte, jag, körkort + inte, jag, bil, köra, får

- 9 jag, åker hem, Innan + köpa, ska, en kvällstidning, jag

- 10 klockan, Eftersom, mycket, är + faktiskt, måste, jag, skynda mig

11	min man, <u>Medan</u> , städar	+	jag, lite, vila mig, kan
12	det, blir, <u>När</u> , sommar	+	ha, jag, en lång semester, ska
13	vi, lärt oss, har, svenska, <u>När</u>	+	klara oss, bättre, vi, kan, i Sverige
14	jag, kan, inte, <u>Om</u> , somna	+	brukar, jag, korsord, lösa
15	det, <u>Eftersom</u> , kallt, ute, är	+	du, måste, vantar, ta på dig
16	solen, skiner, <u>Trots att</u>	+	det, inte, varmt, ute, är
17	<u>Innan</u> , går hem, vi, idag	+	lämna, vi, våra uppsatser, måste
18	vi, badade, i havet, <u>Medan</u>	+	plötsligt, började, regna, det
19	du, betalat, bilen har, <u>När</u>	+	du, spara, kan, lite, varje månad
20	Åsa, <u>När</u> , tagit, penicillin, i en vecka, hade	+	hon, mycket bättre, kände, sig
21	du, har, <u>När</u> , fisken, ätit upp	+	få, ska, du, glass och jordgubbar
22	filmen, <u>Eftersom</u> , bra, var	+	jag, ska, se, nog, den, en gång till
23	du, <u>Om</u> , öva, mer, vill	+	kan, göra, en datorövning, du, kanske